

Grundläggande granskning av Kollektivtrafiknämnden 2020

Grundläggande granskning av Kollektivtrafiknämnden 2020

Bakgrund

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra en årlig granskning av samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den uppbyggnad som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

Syfte

Syftet är att utifrån en översiktlig granskning bedöma om Kollektivtrafiknämnden har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Utifrån syftet ska följande revisionsfrågor besvaras:

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned i sin nämndplan?
2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?
3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?
4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?
5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Avgränsning

Granskningen omfattar Kollektivtrafiknämnden.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis. Granskningens revisionskriterier utgörs huvudsakligen av Kommunallag (2017:725), nämndplan och mätplan för 2020, regionplan 2020, flerårsplan för 2020 - 2022 samt nämndens reglemente.

Allmänt om nämnders uppgifter

I Region Värmland ska regionens egenregiverksamhet genomföras av styrelsen. Styrelsen ansvarar för sitt åtagande i enlighet med vad som överenskommits mellan nämnden och styrelsen. En sådan överenskommelse ska anses ha uppnåtts när nämnd beslutar om sin verksamhetsplan, kallad nämndplan och denna accepteras av styrelsen. Accepten innebär att styrelsen ska genomföra nämndplanen med den budget som lämnas till nämnden av fullmäktige.

Varje år ska nämnden upprätta en nämndplan för sitt ansvarsområde och utarbeta förslag till budget och ekonomisk flerårsplan inom de av regionfullmäktige fastlagda ramarna. Nämnden ska avge remissyttranden, utlåtanden och skrivelser inom ramen för nämndens ansvarsområde samt följa och verkställa fullmäktiges beslut, verka för att fastställda mål uppnås samt bereda ärenden som ska till fullmäktige.

Nämnden ansvarar för att verksamhetens utveckling, nämndens styrning och uppföljning samt åtgärder vid brister är tillräckligt ändamålsenliga. Beslut ska årligen fattas om internkontrollplan baserad på en bedömning av risker knutna till Region Värmlands övergripande målbild. Nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Nämnden ska delta i den övergripande planeringen av investeringar inom sitt sakområde samt samråda med berörda verksamheter om förslag till specificerade investeringsobjekt, utarbeta yttrande över och prioritera investeringsförslag.

Kollektivtrafiknämndens uppgifter

Region Värmland är den regionala kollektivtrafikmyndigheten i enlighet med 2 kap. 2§ 4 st. Lag (2010:1065) om kollektivtrafik.

I reglementet för Kollektivtrafiknämnden anges att den ska ansvara för de uppgifter som följer av Region Värmlands ansvar för den regionala kollektivtrafiken, när uppgiften inte enligt lag eller Regionfullmäktiges beslut ska fullgöras av någon annan. I juni 2020 beslutade Regionfullmäktige att revidera styrelse och nämnders reglementen. För Kollektivtrafiknämndens räkning beslutades endast vissa ändringar av språklig karaktär samt förtydligande kompletteringar.

Nämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare som väljs av Regionfullmäktige. Nämnden har även två utskott som bereder ärenden; ett arbetsutskott och ett tätortstrafikutskott, med vardera 5 ledamöter och 5 ersättare. Nämnden har under 2020 haft 10 protokollförda sammanträden. Med anledning av pandemin har sammanträdena från och med mars månad genomförts på distans via det digitala verktyget Cisco Meetings.

Kollektivtrafiknämnden har bland annat i uppdrag att:

- Ta fram förslag till regionalt trafikförsörjningsprogram
- Beakta kollektivtrafikens roll i samhällsutvecklingen
- Årligen sammanställa en rapport om den trafik som finansierats med offentliga medel
- Bereda strategiska frågor om kollektivtrafik inför Regionfullmäktige

- Samordna den regionala kollektivtrafiken med färdtjänst, patientresor liksom med skoltrafik i de fall kommunerna överlåtit uppgiften till myndigheten samt samråda med kommuner som ej överlåtit uppgiften till myndigheten
- Säkerställa att offentligt ägd infrastruktur är tillgängligt på konkurrensneutrala villkor
- Verka för forskning och utveckling inom kollektivtrafikområdet

Metod

Granskningsinsatsen består i att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar. Revisorernas presidium har träffat nämndens presidium och fört en dialog om nämndens uppdrag, ansvar och interna kontroll m. m. En granskning av kollektivtrafiken har gjorts under 2020 av Ernst & Young (Revisionsrapport: Granskning av sjukresor, färdtjänst och skolresor) på uppdrag av regionens revisorer och vid behov hänvisas till denna rapport.

Resultat av granskningen

Granskningens resultat redovisas i bilagan.

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styr signaler för verksamheten?

Nämnden fastställde vid sitt möte i oktober 2019 nämndplan och mätplan för 2020. Nämndens mål är: *god tillgänglighet och service*, samt *minskad miljö- och klimatpåverkan*, vilket innebär att Kollektivtrafiknämnden ska ett sammanhållet, smidigt, jämlikt, hållbart och effektivt transportsystem för hela länet samt till och från länet med fokus på resenärernas behov. I nämndplanen finns angivet fokusområden för verksamhetsåret 2020 som har brutits ned utifrån de båda övergripande målen.

Mätplanen innehåller relevanta indikatorer som likaså relaterar till nämndens övergripande mål om *god tillgänglighet och service* och *minskad miljö- och klimatpåverkan*, samt de organisationsövergripande perspektivmålen inom hållbar organisation där bland annat budget i balans ingår.

Vid mötet i mars 2020 beslutade nämnden att ge inspel till Regionstyrelsen på förslag till inriktning och uppdrag till regionplan inklusive budget 2021 för Kollektivtrafiknämnden.

Vid sidan av nämndplanen och mätplanen styr nämnden kollektivtrafiken även genom vision och mål som återfinns i det regionala trafikförsörjningsprogrammet (2017 - 2021). I nämndplanen ligger fokus på att fortsätta det arbete som påbörjades 2019 med att ta fram ett nytt trafikförsörjningsprogram som ska börja gälla från 2022.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Nämndens arbete med uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat framgår i aktuell nämndplan (sid 9). Enligt planen ska bland annat redovisning ske till fullmäktige genom delårsrapport och årsredovisning. Uppföljning av nämndplanen och mätplanen har skett genom lägesrapport tertiäl 1 i juni 2020 (§ 86), delårsrapport i september 2020 (§ 129) och årsredovisning i mars 2021.

I delårsrapporten som behandlades på nämndens sammanträde i september 2020 framgår att kollektivtrafikens nettokostnad för delåret var 5,1 miljoner kronor högre än budget och att prognosen för årets nettokostnad bedömdes bli 4,5 miljoner kronor högre än budget. De största avvikelserna var marknadsintäkt och trafik kostnad.

Nämnden har löpande under året vid sina sammanträden erhållit information om aktuellt läge med anledning av coronapandemin.

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Enligt Region Värmlands reglemente för internkontroll ansvarar Regionstyrelsen för att årligen fastställa en intern kontrollplan som innehåller regionövergripande kontrollmoment. Huvuddelen av kontrollmomenten ska utformas så att de berör alla eller flertalet av regionens olika verksamhetsdelar. Regionstyrelsen ska årligen informera fullmäktige om organisationens samlade arbete med intern kontroll. Nämnderna ska utifrån egen riskbedömning besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande kontrollplanen. Nämnderna ska vid behov initiera åtgärder som följd av resultaten av såväl regionövergripande som egna kontrollmoment.

Nämnden fastställde internkontrollplan för 2020 i december 2019. Interna kontrollen ska utföras enligt följande (notering i kursiv stil efter varje punkt huruvida kontrollen genomförts):

- Trafikdirektörens lägesrapport (månadsvis) – *OK*
- Ekonomisk redovisning (månadsvis) - *OK*
- Tertiälrapport, tertiäl 1 – uppföljning av mätplan och lägesrapport. - *OK*
- Delårsrapport / tertiäl 2 – uppföljning av mätplan och lägesrapport. - *OK*
- Årsredovisning. - *OK*

Vid sidan av de regionövergripande kontrollåtgärderna så ska nämnden även ta fram: mätplan, lägesrapporter, fördjupningar, summering av regiondirektörens tertialdialoger samt åtgärder när mål inte nås eller regler inte följs.

Utifrån riskanalysen har nämnden beslutat att följa upp följande riskområden under året:

- Intern kommunikation och information – *OK*

- Personalförsörjning – *OK*
- Ekonomi och marknad – *OK*
- Krisberedskap – *OK*
- Resenärsfokus – *OK*

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Vi bedömer, utifrån vår översiktliga granskningsinsats, att besluten rymms inom nämndens befogenheter.

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Vi bedömer att nämnden i stort har en ändamålsenlig beslutsformalia.

Sammanfattande revisionell bedömning

Vi bedömer, utifrån en översiktlig granskningsinsats, att Kollektivtrafiknämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Av protokollen framgår att nämnden vid sina möten får löpande rapportering i enlighet med nämplan, mätplan och internkontrollplan.

Bilaga - Resultatsammanställning för Kollektivtrafiknämnden

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Kontrollpunkter

1.1 Har nämnden fastställt en nämndplan i enlighet med anvisningarna i regionplanen och Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder?

Resultat/Bedömning

Nämnden har fastställt en nämndplan och en mätplan för år 2020. KTN/190217 respektive KTN/190356, 2019-10-10, § 97, § 98

1.2 Vilka planer och/eller mål har nämnden beslutat om i övrigt?

Kollektivtrafiknämndens reglemente har reviderats efter beslut i regionfullmäktige 2020-06-03, § 51 (RS/191976). Processen med att revidera det regionala trafikförsörjningsprogrammet pågår och ett nytt förslag ska vara klart till 2022.

1.3 Vilka uppdrag till regionstyrelsen har nämnden beslutat om i övrigt?

Inga noteringar.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Kontrollpunkter

2.1 Vilka krav ställer nämnden på uppföljning och rapportering?

Resultat/Bedömning

Nämnden ställer följande krav på uppföljning och rapportering:

- Tertialrapportering efter årets första tertial.
- Delårsrapport efter andra tertialet.
- Årsredovisning efter 2020.
- Uppföljning utifrån kollektivtrafiknämndens mätplan i samband med rapporteringar enligt ovan.
- Summering från regiondirektörens tertialdialoger
- Månatlig lägesrapport från trafikdirektören.
- Ekonomisk redovisning månadsvis
- Uppföljning av trafikförsörjningsprogrammet
- Fördjupningar.

2.2 Uppfyller rapporteringen nämndens krav?

Nämndplanen och mätplanen har under 2020 följts upp och rapporterats enligt anvisningarna.

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Kontrollpunkter

3.1 Har nämnden beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet?

Resultat/Bedömning

Nämnden har en fastställd interkontrollplan och har genomfört en riskanalys för 2020. KTN/190345, 2019-12-05, § 134.

3.2 Har resultatet av den interna kontrollen redovisats till nämnden i enlighet med nämndens beslut?

Den interna kontrollen har redovisats i samband med nämndens sammanträden i enlighet med nämndens beslut. Detta har skett genom lägesrapporter, fördjupningar, uppföljning av mätplan samt uppföljning av trafikavtal per tertial.

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Kontrollpunkter

4.1 Rymms nämndens beslut inom delegationen/uppdraget från fullmäktige?

Resultat/Bedömning

Inga avvikelser har noterats.

4.2 Har nämnden tagit enskilda beslut av särskild vikt som bör uppmärksammas?

Kollektivtrafiknämnden har under året bland annat beslutat om översyn av regelverk för färdtjänst och sjukresor (§49), samt berett ärenden till fullmäktige som t ex Revidering av uppföljning och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare (§77). Beslut om att tidigarelägga sommartidtabell för Karlstads tätortstrafik med anledning av Corona-pandemin (§ 54).

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Kontrollpunkter

5.1 Rapporteras delegationsbesluten till nämnden?

Resultat/Bedömning

Delegeringsbeslut för färdtjänst och riksfärdtjänst samt övriga beslut som tagits på delegation rapporteras löpande i enlighet med nämndens beslut.

5.2 Har nämndens protokoll justerats senast fjorton dagar efter sammanträdet? Har nämndens protokoll anslagits på den elektroniska anslagstavlan?

Granskningen har omfattat samtliga protokoll från nämnden och dess utskott 2020. Det finns inarbetade rutiner för att tillkännage de justerade protokollen på regionens digitala anslagstavla.

5.3 Är anslagsbevisen korrekt utformade avseende fristen för anslagens nedtagande?

Det finns en rutin för anslagstiden i enlighet med kommunallagen.